Maastricht University

Wijziging van het Italiaanse nationaliteitsrecht

Citation for published version (APA):

de Groot, G.-R. (1985). Wijziging van het Italiaanse nationaliteitsrecht. *Het Personeel Statuut*, (4), 51-55.

Document status and date:
Published: 01/07/1985

Document Version:
Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

• A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
• The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
• The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

Link to publication

General rights
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

• Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
• You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
• You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the “Taverne” license above, please follow below link for the End User Agreement:

www.umlib.nl/taverne-license

Take down policy
If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

repository@maastrichtuniversity.nl

providing details and we will investigate your claim.

Download date: 20 Apr. 2024

Wijziging van het Italiaanse nationaliteitsrecht *

Inleiding

De gelijke behandeling van man en vrouw wordt zo langzamerhand in het nationaliteitsrecht van alle landen gerealiseerd. Zo ook in Italië.
Tot begin 1983 bepaalde art. 1 van de Italiaanse nationaliteitswet,[1] dat een kind van een Italiaanse vader door geboorte de Italiaanse nationaliteit verwierf. Een wettig kind van een Italiaanse moeder werd echter slechts Italiaans staatsburger, indien het geen nationaliteit van zijn vader afleidde.[2] Een onwettig kind verwierf slechts de nationaliteit van zijn moeder, indien het niet door een buitenlandse man was erkend of van deze geen nationaliteit afleidde (art. 2 It. N.W.). Een Italiaanse man en een Italiaanse vrouw werden dus ongelijk behandeld bij de mogelijkheid hun nationaliteit door te geven aan hun kinderen.
Ook wat betreft de gevolgen van een huwelijk tussen een persoon met Italiaanse nationaliteit en een buitenlander behandelde de Italiaanse wet mannen en vrouwen op ongelijke wijze. Een Italiaanse vrouw verloor tot 20 september 1975 haar nationaliteit door haar jawoord aan een buitenlander te geven (art. 10 lid 3 It. N.W.).[3] Een Italiaanse man, die een buitenlandse vrouw naar trouwaltaar of stadhuis voerde, behield zijn nationaliteit en zijn uit den vreemde afkomstige echtgenote werd door de keuze van haar huwelijkspartner automatisch diens Italiaanse nationaliteit deelachtig (art. 10 lid 2 It. N.W.).[4]
Het lag voor de hand, dat ook in Italië de vraag zou worden gesteld, of (respectievelijk in hoeverre) de bepalingen van de artt. 1, 2 en 10 It. N.W. in overeenstemming waren met het beginsel van gelijkheid van man en vrouw, temeer daar de gelijkheid der geslachten in de Italiaanse Constitutie van 22 december 1947 verankerd was.[5]

Het was dan ook niet verbazingwekkend, dat aan het Italiaanse Constitutionele Hof (Corte costituzionale) meerdere vragen werden voorgelegd over de grondwettigheid (legitimità constituzionale) van de artt. 1, 2 en 10 It. N.W.
Op 24 juni 1980 legde de Pretore di Roma aan het Constitutionele Hof de vraag voor, of de buitenlandse echtgenoot van een Italiaanse vrouw ook niet automatisch (jure communicationis) de Italiaanse nationaliteit verwerft, evenals de bui-

* Aan Mr. Herman H. *Zaaiman*, Instituto Universitario Europeo, San Domenico di Fiesole, Firenze ben ik dank verschuldigd voor zijn hulp bij het vergaren van materiaal, dat ik nodig had om de onderhavige bijdrage te schrijven.

1. Legge sulla cittadinanza van 13 juni 1912, n. 555, hierna af te korten als It. N.W. (Italiaanse nationaliteitswet). Een Nederlandse vertaling van deze wet is afgedrukt in de losbladige uitgave Nationaliteitswetgeving van de VUGA-uitgeverij.
2. Art. 1 lid 2 It. N.W. luidde: 'indien de vader òf onbekend is, òf de Italiaanse nationaliteit noch de nationaliteit van een andere staat bezit, òf indien het kind de nationaliteit van het land waartoe de vader behoort niet krachtens de wet verkrijgt'.
3. Op 20 september 1975 trad art. 143ter Codice civile in werking: 'De gehuwde vrouw behoudt, tenzij zij deze uitdrukkelijk verwerpt, haar Italiaanse nationaliteit, ook indien zij door het huwelijk of ten gevolge van een wijziging in de nationaliteit van haar man een vreemde nationaliteit verkrijgt.' Doort art. 219 van de op 20 september 1975 in werking getreden wet van 19 mei 1975, nr. 151 vervielen alle voorschriften van de wet van 13 juli 1912, nr. 555 die in strijd met deze wet waren. Dit trof met name art. 10 lid 3 It. N.W. Dit laatste artikel was bij arrest van 16 april 1975, nr. 87, Foro italiano 1975, 1321 door het Constitutionele Hof in strijd met de grondwet verklaard.
4. Deze wijze van nationaliteitsverwerving wordt in de Italiaanse literatuur beschreven als verwerving 'iuris communicatio'. Zie Constantino *Mortati*, Instituzioni di diritto publico I, ottava edizione, Padova 1969, 119; Rolando *Quadri*, in: Novissimo Digesto Italiano III, Editrice Torinese, 327-330.
5. Van belang was met name art. 3 lid 1 Costituzione: 'Tutti i cittadini hanno pari dignità sociale en sono equali davanti alla legge, senza distinzione di sesso, di razza, di lingua, di religione, di opinioni politiche, di condizioni personali e sociali.'
Wat de gelijke behandeling van ouders ten opzichte van elkaar en van hun kinderen betreft was verder art. 29 lid 2 Costituzione relevant: 'Il matrimonio è ordinato sulla equaglianza morale en giuridica dei coniugi, con i limiti stabiliti della legge a garanzia dell' unità familiare.'

tenlandse echtgenote van een Italiaanse man.[6] Gesteld werd dat de tekst van art. 10 lid 2 It. N.W. in strijd met de constitutie zou zijn. Bij arrest van 31 december 1982, nr. 256 verklaarde de Corte costituzionale deze vraag echter niet ontvankelijk.[7]
Het Tribunale di Grosseto had op 17 februari 1977 het Hof een andere vraag in verband met art. 10 lid 2 It. N.W. voorgelegd.[8] De vraag werd gesteld of het feit dat de buitenlandse echtgenote van een Italiaanse man steeds de Italiaanse nationaliteit verwierf, zonder dat zij deze kon verwerpen of anderszins afstand van de nieuwe nationaliteit kon doen, in overeenstemming met de gelijkheid der geslachten was. Bij arrest van 31 december 1982, nr. 258 verklaarde het Hof deze vraag ontvankelijk.[9]
Over de grondwettigheid van de artikelen 1 en 2 It. N.W. hadden vier rechterlijke instanties vragen aan het Hof voorgelegd: het Tribunale per i minorenni di Firenze op 23 januari 1978,[10] het Tribunale per i minorenni di Milano op 3 oktober 1980,[11] het Tribunale di Milano op 18 februari 1981[12] en de Pretura di Genova op 28 juni 1982.[13]
Door arrest van 28 januari 1983 heeft de Corte costituzionale – ingaand op de door de eerste drie bovengenoemde rechterlijke instanties voorgelegde vragen – de inhoud van de art. 1 sub 1 en 2 lid 2 It. N.W. in strijd met de constitutie verklaard.[14] Het arrest werd op 9 februari 1983 ter griffie gedeponeerd en verkreeg daardoor in elk geval conform Italiaans constitutioneel recht rechtstreeks kracht van wet.[15]
Om een einde te maken aan de door de nietigverklaring van de genoemde artikelen ontstane rechtsonzekerheid werd met de grootst mogelijke voortvarendheid gewerkt aan een wijziging van het Italiaans nationaliteitsrecht. Dit werd reeds aangepast bij wet van 21 april 1983, nr. 123.[16] De wijziging trad in werking op 27 april 1983.
Hierna volgt in de eerste plaats een korte beschrijving van de nieuwe Italiaanse regeling, waarna kort wordt stilgestaan bij enkele vragen van overgangsrecht.
Vervolgens zal een aantal kritische kanttekeningen bij de Italiaanse regeling worden geplaatst. Tenslotte zullen de consequenties van de nieuwe regeling voor Nederlands-Italiaanse huwelijken aan de orde worden gesteld.

Beschrijving van de Wet van 21 april 1983

De 9 artikelen tellende wet van 21 april 1983 is als zelfstandige wet geformuleerd, dus niet als wijzigingswet van de Italiaanse nationaliteitswet van 1912. Wel bepaalt art. 8 van de onderhavige wet, dat alle met deze wet strijdige bepalingen worden afgeschaft. Dit treft met name de artt. 1, 2 en 10 van de Italiaanse nationaliteitswet. Art. 9 laat de wet in werking treden op de dag na de publicatie ervan in het Italiaanse Staatsblad (Gazzetta Ufficiale), d.w.z. op 27 april 1983.[17] Aan de wet is geen terugwerkende kracht verleend.[17]
Eén artikel van de wet (art. 5) is gewijd aan de verwerving van de Italiaanse nationaliteit door geboorte (iure sanguinis a patre et a matre). De overige artikelen (art. 1-4, 6, 7) betreffen de nationaliteitsrechtelijke positie van de buiten-

6. Rivista di diritto internazionale privato e processuale 1981, 505 e.v.; Gazzetta ufficiale 3 december 1980, nr. 332.
7. Rivista di diritto internazionale privato e processuale 1983, 114, 115; Foro Italiano 1983, 268; Gazzetta ufficiale 12 januari 1983, nr. 11.
8. Rivista di diritto internazionale privato e processuale 1977, 884 e.v.; Gazzetta ufficiale 25 mei 1977, nr. 141.
9. Rivista di diritto internazionale privato e processuale 1983, 115-117, Foro Italiano 1983, 266, 267.
F.Th. *Zilverentant* wees er in Burgerzaken 1983, 176 reeds op, dat het punt van de nationaliteitsrechtelijke gevolgen van het huwelijk nog aanhangig is bij het Constitutionele Hof. Hij doelt daarbij op de onderhavige zaak, waarin nog geen eindbeslissing is gegeven.
10. Gazzetta ufficiale van 5 juni 1978, nr. 154.
11. Gazzetta ufficiale van 26 augustus 1981, nr. 234.
12. Gazzetta ufficiale van 16 december 1981, nr. 345.
13. Giurisprudenza costituzionale 1983, Parte seconda, 273-276.
14. Gazzetta ufficiale van 16 februari 1983, nr. 46; Giurisprudenza costituzionale 1983, Parte prima, 91-102. Foro italiano 1983, 265 e.v.; over dit arrest ook Theo Rittenspach, Corte Costituzionale-Rechtsprechungsbericht 1983, 1, in: EuGRZ 1984, blz. 297-298.
15. F.Th. *Zilverentant* wijst er in Burgerzaken 1983, 176 op, dat een uitspraak van het Constitutionele Hof krachtens bestaande jurisprudentie direct rechtstreekse uitwerking heeft. Hij attendeert er echter tevens op, dat het Italiaanse Ministerie van buitenlandse zaken aanneemt, dat de beslissing pas werkt voor kinderen geboren na 9 februari 1983.
16. Gazzetta ufficiale van 26 april 1983, nr. 112; Leggi e decreti 1983, nr. 123; La legislazione italiana, Volume XL, 1983, 931-933.
17. Art. 9 van de wet bepaalt, dat de wet in werking treed op de dag volgend op die van de publicatie in de Gazzetta ufficiale.

landse echtpartner van een Italiaanse burger.
Art. 5 lid 1 stelt dat het minderjarige kind van een Italiaanse vader of moeder Italiaan is. Dit geldt ook voor adoptiefkinderen. Door deze bepaling is in elk geval duidelijk, dat alle na 26 april 1983 geboren kinderen van een buitenlandse vader en een Italiaanse moeder de Italiaanse nationaliteit bezitten. De bepaling lijkt verder met zich mee te brengen, dat minderjarige (adoptief-)kinderen van een persoon, die de Italiaanse nationaliteit verwerft, tevens in de verwerving van de Italiaanse nationaliteit delen. De formulering van het artikel bewerkstelligt tevens dat alle kinderen, die op het ogenblik van het inwerking treden van de wet minderjarig zijn en tenminste één Italiaanse ouder hebben automatisch de Italiaanse nationaliteit hebben verworven. Hieronder zal op de consequenties hiervan nog nader worden ingegaan.
De betreffende bepaling van art. 5 lid 5 veroorzaakt vele bipatriden. Derhalve wordt in lid 2 van art. 5 bepaalt, dat een kind met meervoudige nationaliteit binnen een termijn van één jaar nadat het meerderjarig[18] is geworden voor een van zijn nationaliteiten moet kiezen. De wet werkt niet uit op welke wijze dit dient te geschieden.
Wat adoptiefkinderen betreft, zij trouwens nog gewezen op art. 39 van de nieuwe adoptiewet van 4 mei 1983,[19] krachtens welke het buitenlandse minderjarige kind, dat door Italianen wordt geadopteerd automatisch de Italiaanse nationaliteit verwerft. Deze regel geldt ook voor reeds voor de inwerkingtreding van deze wet geadopteerde kinderen. Er is een spanning aanwezig tussen art. 39 van de adoptiewet van 4 mei en art. 5 van de wet van 21 april. Art. 39 gaat er kennelijk vanuit, dat beide adoptanten de Italiaanse nationaliteit hebben, terwijl het voor art. 5 voldoende is dat één adoptiefouder Italiaans burger is. Jayme[20] heeft erop gewezen, dat de tekst van art. 39 een kennelijke redactiefout is en de tekst van art. 5 dient te prevaleren.
De nationaliteitsrechtelijke positie van de buitenlandse echtgenoot van een Italiaans burger is in de wet van 21 april 1983 op ingewikkelde wijze geformuleerd. In art. 1 wordt gesteld dat de buitenlandse echtgenoot van een Italiaans burger de Italiaanse nationaliteit verwerft, indien deze tenminste zes maanden in Italië woont of drie jaren na de huwelijkssluiting, mits geen sprake is van ontbinding (scioglimento) van het huwelijk[21] nietigverklaring (annullamento) ervan[22] ophouden van de burgerlijke effecten van het huwelijk (cessazione degli effetti civili([23] of scheiding van tafel en bed is uitgesproken (separazione legale).[24]
De verwerving van de Italiaanse nationaliteit geschiedt echter niet automatisch. In de eerste plaats sluit art. 2 van de wet een aantal categorieën personen uit van de verwerving van de Italiaanse nationaliteit:

1. Zij die veroordeeld zijn wegens de delicten van de hoofdstukken I, II en III van Boek II, titel I Codice penale.[25]
2. Zij die door een Italiaanse rechterlijke instantie tot een gevangenisstraf van meer dan twee jaar wegens een niet-politiek delict zijn veroordeeld.
3. Zij tegen wie bewijzen bestaan, dat zij gevaar opleveren voor de staatsveiligheid.

In geval van rehabilitatie is het verwerven van de Italiaanse nationaliteit weer mogelijk. Art. 2 lid 3 stelt bovendien, dat de Italiaanse nationaliteit niet kan worden verworven door een persoon tegen wie een strafvervolging is ingesteld die kan leiden tot een veroordeling voor de delicten die in art. 2 sub 1 zijn aangegeven of die zou kunnen leiden tot een veroordeling tot een gevangenisstraf van meer dan twee jaar.
Bovendien blijkt vervolgens uit art. 3 lid 1, dat de nationaliteit door de buitenlandse echtgenoot uitsluitend op diens verzoek wordt verworven. Dat verzoek moet worden ingediend bij de burgemeester (sindaco del comune) van de woonplaats of bij de bevoegde consulaire instantie. De nationaliteit wordt verworven krachtens decreet van de President der Republiek op voordracht van de Minister van Binnelandse Zaken. Verrassend is in dit verband de bepaling van art. 3 lid 2, waarin wordt aangegeven, dat ook de Italiaanse echtgenoot het verzoek kan indienen. In dat geval wordt het ingediende verzoek medegedeeld aan de buitenlandse echtpartner, die binnen dertig dagen kan verklaren

18. Volgens Italiaans recht wordt een persoon met 18 jaar meerderjarig (art. 2 Codice civile).
19. Gazzetta Ufficiale 17 mei 1983.
20. IPRax 1983, 253, 254.
21. Art. 149 lid 1 Codice civile.
22. Art. 117 e.v. Codice civile.
23. Art. 140 lid 2 Codice civile; dit is relevant indien een huwelijk niet voor de burgerlijke stand is gesloten, maar voor een geestelijke.
24. Art. 150 e.v. Codice civile.
25. Dit zijn de artt. 241-294 Codice penale ('delitti contro la personalità internazionale delle Stato', 'delitti contro la personalità interno del Stato', alsmede 'delitti contro i diritti politici del cittadino').

de Italiaanse nationaliteit niet te willen verwerven. Een verklaring van die strekking belet een presidentieel naturalisatie-decreet.
Art. 4 bepaalt, dat een afwijzing of aanhouding van een naturalisatieverzoek gemotiveerd moet zijn. Indien de afwijzing geschiedt op grond van de staatsveiligheid moet de Raad van State (Consiglio di Stato) gehoord zijn. In dat geval kan na vijf jaren een nieuw verzoek worden ingediend.
Verder stelt art. 4 lid 2, dat een verzoek na verloop van één jaar na indiening ervan niet meer kan worden afgewezen.
In aanvulling op dit laatste stelt tenslotte art. 6, dat de termijn van één jaar gedurende de eerste drie jaren na invoering van de wet (dus tot 27 april 1985) twee jaren bedraagt.

Overgangsrecht

De wet bevat meerdere overgangsrechtelijke bepalingen. In de eerste plaats is dat het geval met art. 7, krachtens welke een vrouw die op grond van de vroegere wetgeving door haar huwelijk de Italiaanse nationaliteit heeft verworven, binnen een termijn van twee jaren (d.w.z. vóór 27 april 1985) afstand kan doen van de zo verworven Italiaanse nationaliteit. De bepaling is dusdanig geformuleerd, dat kennelijk ook afstand mogelijk is, indien dit apatridie ten gevolge heeft. De Italiaanse nationaliteit wordt op deze wijze verloren door een daartoe strekkende verklaring, afgelegd tegenover bevoegde Italiaanse autoriteiten.[26] Deze overgangsbepaling lost de problemen op, die door het Tribunale di Grosseto aan het Constitutionele Hof waren voorgelegd.[27]
Op een andere overgangsbepaling is reeds geattendeerd: Art. 6 verlengt de termijn van art. 4 lid 2 voor een periode van drie jaren (tot 27 april 1986) tot twee jaren.
Een andere – zeer belangrijke – overgangsregeling bevat art. 5: alle kinderen van een Italiaanse moeder, die op 27 april 1983 nog minderjarig waren, zijn krachtens de onderhavige wet Italiaan geworden.

Kritische kanttekeningen

Allereerst kan worden vastgesteld dat de nieuwe Italiaanse wet niet uitblinkt door duidelijkheid. Art. 5 laat vele vragen open.
Onduidelijk is, of art. 5 de Italiaanse nationaliteit toekent aan een minderjarig kind waarvan één der ouders tot Italiaan wordt genaturaliseerd. Dit zou een afwijking zijn van art. 12 It. N.W. Onhelder is voorts, wat rechtens is als de optie van art. 5 lid 2 niet wordt uitgebracht. Voorts is het niet geregeld het geval, dat een ouder de Italiaanse nationaliteit verliest. Deze materie is in de Italiaanse nationaliteitswet geregeld in art. 12 lid 2 en 3, maar die bepaling is nog geheel toegesneden op de situatie dat de Italiaanse nationaliteit van één ouder (in de regel de vader) werd afgeleid, terwijl het onder de vigeur van de nieuwe regeling denkbaar is, dat een kind zijn Italiaanse nationaliteit van beide ouders afleidt en vervolgens één van beide ouders de Italiaanse nationaliteit verliest. Een bepaling als in art. 15 van de nieuwe Nederlandse nationaliteitswet ontbreekt.
Onduidelijk is voorts welke bepalingen uit de wet van 12 juli 1912 nu precies krachtens art. 8 van de onderhavige wet komen te vervallen. Heeft art. 5 ook invloed op art. 4 sub 3 It. N.W.? En wat zijn exact de consequenties voor de artt. 11 en 12 It. N.W.?
Tevens is onhelder in hoeverre de wet terugwerkende kracht heeft. Deze vraag is met name actueel voor de kinderen van een Italiaanse moeder en een buitenlandse vader. Zilverentant wees in zijn publicatie in Burgerzaken 1983, 228 al op het feit dat een rechtsvacuüm aanwezig lijkt te zijn voor de periode van publicatie van de beslissing van de Corte Costituzionale (17 febr. 1983) en de inwerkingtreding van de wet op 27 april 1983. De Corte costituzionale meent anders dan het Italiaanse Ministerie van Binnenlandse Zaken, dat de beslissing terugwerkende kracht dient te hebben.[28]

Consequenties voor Nederlands-Italiaanse relaties

Door de wet van 21 april 1983 heeft de Nederlandse echtpartner van een Italiaanse man of vrouw een geclausuleerd optierecht op de Italiaanse nationaliteit, althans het recht om op vereenvoudigde wijze genaturaliseerd te wor-

26. Bevoegd zijn de autoriteiten genoemd in art. 36 van de invoeringsbepalingen van de Codice civile: indien de betrokkene in Italië woont is de ambtenaar van de burgerlijke stand van haar woonplaats competent, bij woonplaats in het buitenland moet de verklaring worden afgelegd op de ambassade of consulaat, waaronder haar woonplaats valt.
27. Vgl. de inleiding van dit opstel.
28. Zilverentant, t.a.p. heeft erop gewezen, dat over deze aangelegenheid advies van de Raad van State is gevraagd.

den, mits de Nederlandse partner minstens een half jaar in Italië woonachtig is of reeds minstens drie jaar met de Italiaan(se) is getrouwd.
Alle Nederlandse mannen die reeds met een Italiaanse waren getrouwd hebben dit recht per 27 april 1983 gekregen. Wat gebeurt er nu als een Nederlandse man van dit optierecht gebruik maakt? Hij zal daardoor de Nederlandse nationaliteit verliezen krachtens art. 15 sub a van de nieuwe Nederlandse nationaliteitswet (vgl. art. 7 sub 3 oud). Moeilijker ligt de zaak evenwel als niet de Nederlandse partner zelf opteert, maar zijn Italiaanse partner de optieverklaring uitbrengt conform art. 3 lid 2 van de nieuwe wet. De door deze uitgebrachte optieverklaring moet de Nederlandse partner dan worden medegedeeld, waarop de Nederlander zich binnen 30 dagen tegen de optie kan verzetten. Zilverentant[29] meent, dat ook bij hantering van deze constructie de Nederlandse nationaliteit wordt verloren. Hij stelt, dat de Nederlandse partner door zich niet te verzetten moet worden geacht vrijwillig de Italiaanse nationaliteit te hebben aangenomen. Ik waag hierbij een (klein) vraagteken te stellen. Indien de echtgenoten in onderling overleg hebben gehandeld, heeft Zilverentant stellig gelijk. Maar quid iuris, indien de Italiaanse partner eigenmachtig heeft gehandeld, en de mededeling dat de Nederlandse wederhelft niet zelf bereikt, of deze zich om de één of andere reden niet heeft kunnen verzetten (wegens afwezigheid, ernstige ziekte die het verrichten van een rechtshandeling onmogelijk maakt etc). Ik zou in die gevallen art. 15 sub a WNed. niet durven toepassen.

Krachtens art. 5 zullen kinderen van een Italiaanse moeder en een Nederlandse vader voortaan bipatride zijn. Hetzelfde geldt voor kinderen van een Italiaanse vader en een Nederlandse moeder vanaf het in werking treden van de nieuwe Nederlandse nationaliteitswet op 1 januari 1985. Ook de op 27 april 1983 nog minderjarige kinderen van een Italiaanse moeder en een Nederlandse vader hebben naast hun Nederlanderschap de Italiaanse nationaliteit verworven. Volgens art. 5 lid 2 van de wet van 20 april 1983 zullen al deze kinderen binnen een jaar na hun meerderjarigheid moeten kiezen tussen beide nationaliteiten. Het is nog onduidelijk hoe de Italianen deze keuzeplicht precies gestalte willen geven. Indien een simpele keuzeverklaring moet worden afgelegd, zal de Italiaanse nationaliteit worden verloren, indien voor de Nederlandse nationaliteit wordt gekozen. Kiest zo'n kind echter voor de Italiaanse nationaliteit, dan zal de Nederlandse nationaliteit m.i. echter worden behouden en blijft het kind bipatride. Door een verklaring af te leggen, die bewerkstelligt dat een reeds aanwezige nationaliteit wordt behouden, *verwerft* men immers niet vrijwillig een andere nationaliteit. Art. 15 sub a WNed. vindt derhalve geen toepassing. Of zal de Italiaanse regering eisen, dat de keuze voor de Italiaanse nationaliteit gepaard moet gaan met het overleggen van een verklaring dat men conform art. 15 sub b WNed. afstand heeft gedaan van de Nederlandse nationaliteit?
Resumerend kunnen we stellen, dat we bewondering dienen te hebben voor de snelle wijze waarop de Italianen hun nationaliteitsrecht hebben herzien. We moeten echter eveneens concluderen, dat de nieuwe regeling vele vragen opwerpt. Het is te merken, dat de wet haast-werk is geweest.

Mr. Gerard-René de Groot,
wetenschappelijk hoofdmedewerker voor rechtsvergelijking aan de Rijksuniversiteit Limburg te Maastricht

29. Burgerzaken 1983, 228.

Rectificatie

In het vorige nummer zijn op blz. 41 de data van de briefwisseling weggevallen.
De brief van de plv. projektleider GBA aan het bestuur was gedateerd 9 april 1985 en het antwoord op deze brief 29 april 1985.
Voorts is in de aanhef weggevallen dat de beschouwing over het van kracht worden van de C.I.E.C.-overeenkomst betreffende de afgifte van een verklaring van huwelijksbevoegdheid, afkomstig is van de hand van mr.drs. C.J.G. Piron.

De redactie